

Програма підготовки магістрів у галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності – 051 «Економіка» спеціалізації (освітньої програми) – «Економіка довкілля і природних ресурсів»

«Економічна оцінка природно-ресурсного потенціалу та ресурсозбереження»

**120 год./ 4 кредити ЕКТС
(15 год. лекцій, 15 год практичних занять)**

Навчальний контент

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Поняття природно-ресурсного потенціалу. Економічна оцінка природних ресурсів

Тема 1. Місце і роль природно-ресурсного потенціалу в економіці країни. Основні принципи економічної оцінки природних ресурсів.

Тема 2. Економічний механізм здійснення екологічної політики в Україні. Джерела фінансування природоохоронної діяльності.

Тема 3. Еколого-економічні інструменти. Ресурсозбереження як фактор підвищення ефективності виробництва.

Тема 4. Екологічне оподаткування та рентна плата за використання природно ресурсів в Україні.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Оцінка економічного збитку від порушення середовища. Економічна ефективність природоохоронної діяльності.

Тема 5. Класифікація збитків від порушення природного середовища.

Тема 6. Оцінка економічного збитку в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Тема 7. Оцінка економічного збитку внаслідок порушення законодавства про охорону та раціональне використання водних ресурсів, земельних ресурсів.

Тема 8. Економічна ефективність природоохоронної діяльності.

Програма підготовки магістрів у галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності – 051 «Економіка» спеціалізації (освітньої програми) – «Економіка довкілля і природних ресурсів»

«Економічна оцінка природно-ресурсного потенціалу та ресурсозбереження»

120 год./ 4 кредити ЕКТС

(15 год. лекцій, 15 год практичних занять)

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення основних підходів до економічної оцінки природних ресурсів. Джерела фінансування природоохоронної діяльності	1
2	Еколого-економічні інструменти: принципи формування і механізм дії	2
3	Розрахунок екологічного податку	2
4	Розрахунок рентної плати за спеціальне використання води. Розрахунок плати за землю	2
5	Розрахунок економічного збитку в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря	2
6	Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок скиду забруднюючих речовин у водний об'єкт	2
7	Визначення економічного збитку, заподіяного земельним ресурсам	2
8	Розрахунок економічної ефективності природоохоронного заходу на підприємстві	2
Разом		15

Програма підготовки магістрів у галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності – 051 «Економіка» спеціалізації (освітньої програми) – «Економіка довкілля і природних ресурсів»

«Економічна оцінка природно-ресурсного потенціалу та ресурсозбереження»

120 год./ 4 кредити ЕКТС

(15 год. лекцій, 15 год практичних занять)

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Географія природних ресурсів України. Регіональні проблеми ресурсозабезпечення та ресурсозбереження. Особливості використання водних, земельних, кліматичних, біотичних, мінерально-сировинних ресурсів	11
2	Нормативно-законодавча база економічного механізму природокористування. Перці природоохоронні території та установи. Наукові засади охорони природи. Природоохоронні заходи	11
3	Втрати природних ресурсів і можливості їх відтворення. Роль надр, води, біоти у життєдіяльності людини. Стратегія сталого розвитку і екологічна політика перехідного періоду. Екологічне нормування. Поняття екологізації. Оцінка рівня екологізації	12
4	Екологічне оподаткування: досвід розвинених країн світу. Екстерналії в економіці природокористування та механізми їх регулювання. Проблеми «безбілетників» і способи їх розв'язання	11
5	Фактори формування збитку і методи його оцінки	8
6	Методика визначення розмірів шкоди, заподіяної внаслідок самовільного користування надрами	12
7	Оцінка економічного збитку, заподіяного лісовим ресурсам. Оцінка економічного збитку, заподіяного мисливському фонду	14
8	Ефективність використання вторинних ресурсів. Визначення екологічної ціни товарів і послуг	11
Разом		90

Програма підготовки магістрів у галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності – 051 «Економіка» спеціалізації (освітньої програми) – «Економіка довкілля і природних ресурсів»

«Економічна оцінка природно-ресурсного потенціалу та ресурсозбереження»

120 год./ 4 кредити ЕКТС

(15 год. лекцій, 15 год практичних занять)

Завдання для поточного та підсумкового контролю

Контрольні питання до 1-го модуля

1. Поняття природно-ресурсного потенціалу, його соціально-економічна суть і складові.
2. Поняття про природні умови та природні ресурси.
3. Критерії віднесення природного фактора до природного ресурсу.
4. Концепція «інтегрального ресурсу».
5. Визначення і характеристики «природного середовища».
6. Сутність і визначення поняття «навколишнє середовище».
7. Класифікація процесів порушення природи.
8. Використання природних ресурсів. Характеристика основних видів забруднення навколишнього середовища.
9. Поняття природоохоронної діяльності.
10. Види природоохоронних заходів.
11. Адміністративні та економічні методи управління природокористуванням.
12. Джерела фінансування природоохоронних заходів.
13. Економічний механізм здійснення екологічної політики в Україні.
14. Поняття економічної оцінки природних ресурсів.
15. Основні принципи економічної оцінки природних ресурсів.
16. Основні підходи до економічної оцінки природних ресурсів.
17. Еколого-економічні інструменти: принципи формування і механізми дії.
18. Форми еколого-економічних інструментів.

19. Основи платного природокористування в Україні.
20. Система податків та платежів за забруднення навколишнього середовища. Рентна плата за використання природних ресурсів.
21. Екологічний податок в Україні.
22. Рентна плата за користування надрами.
23. Рентна плата за спеціальне водокористування.
24. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.
25. Плата за землю. База оподаткування, пільги і порядок оподаткування.

Контрольні питання до 2-го модуля

1. Екологічні затрати господарської діяльності.
2. Поняття економічного збитку.
3. Поточні капітальні та екологічні затрати.
4. Визначення і класифікація збитків.
5. Методи визначення економічних збитків.
6. Оцінка натуральних змін в грошовому виразі.
7. Розрахунок маси наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.
8. Розрахунок розмірів відшкодування збитків за наднормативні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.
9. Розрахунок маси наднормативного скиду забруднюючих речовин у водний об'єкт.
10. Розрахунок розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок скиду забруднюючих речовин у водний об'єкт.
11. Розрахунок розміру відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок забруднення підземних вод фільтратом сміттєзвалищ та полігонів твердих побутових відходів (ТПВ).
12. Підстави для визначення економічного збитку, заподіяного рибному господарству.
13. Розрахунок збитків, заподіяних рибному господарству.
14. Розрахунок збитків, заподіяних забрудненням хімічними речовинами земельних ресурсів.
15. Розрахунок збитків, заподіяних засміченням земельних ресурсів.
16. Визначення економічного результату природоохоронної діяльності.
17. Ефективність капіталовкладень в природоохоронну діяльність.
18. Поняття екологізації. Оцінка рівня екологізації.